

Eristys, karanteeni ja omaehtoinen karanteeni – mitä nämä tarkoittavat koronatapauksissa? (Liljamo 13.10.2020)

Tartuntatautilain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. Terveyskeskukseen on tullut paljon kyselyjä siitä, mitä tarkoittaa eristys, karanteeni ja omaehtoinen karanteeni. Seuraavassa on avattu näiden merkityksiä ja eroja.

Eristyksellä tarkoitetaan koronapositiivisen henkilön (tai muuta yleisvaarallista tautia sairastavan) eristämistä terveistä. Se voidaan toteuttaa joko kotona tai sairaalassa. Tavoitteena on välttää mahdolliset jatkotartunnat.

Eristyksessä olevan henkilön pitää välttää lähikontaktia muihin ihmisiin. Tämän vuoksi ulos, esimerkiksi kauppaan tai muille asioille ei saa mennä, vaikka olisi hyvävointinen.

Tartuntariskin vähentämiseksi eristyksessä olevan henkilön pitäisi pysytellä erillään myös muista samassa taloudessa asuvista. Jos mahdollista, eristyksessä olevan olisi hyvä oleskella eri huoneessa kuin muut. Eristyksessä olevan henkilön perheen/ruokakunnan jäsenet ovat aina karanteenissa. Tämä tarkoittaa, että myös heidän pitää välttää kontaktia perheen ulkopuolisiin ihmisiin.

Kun henkilö asetetaan eristykseen, on kyse hallintopäätöksestä ja sitä on lain mukaan tarkoin noudatettava.

Karanteeni tarkoittaa terveen henkilön liikkumisvapauden rajoittamista, mikäli hänet katsotaan kuuluvan koronapositiiviselle henkilölle altistuneisiin. Karanteenin tarkoituksena on estää tartunta mahdolliselta oireettomalta tartunnankantajalta muihin henkilöihin.

Jos karanteenissa oleva henkilö alkaa oireilla, ohjataan hänet koronavirustestiin ja esim. hänen perheen jäsenille/ruokakuntaan kuuluville suositellaan omaehtoista karanteenia, kunnes koronatestin tulos on valmistunut. Jos testin tulos on positiivinen, virallinen tartuntatautilääkärin määräämä karanteeni laajennetaan tarpeen mukaan myös em. läheisiin. Perhealtistuksissa karanteenin pituus on myös pidempi. Jos testi on puolestaan negatiivinen, voivat perheenjäsenet jatkaa normaalia elämää.

Karanteenissa olevan henkilön pitää välttää lähikontaktia ruokakunnan/ perheen ulkopuolisiin ihmisiin. Ulos voi mennä, jos ei mene muiden ihmisten lähelle. Esimerkiksi työhön, kouluun, päiväkotiin, harrastuksiin tai kauppaan sen sijaan ei saa mennä, koska näissä paikoissa lähikontaktia on vaikea välttää. Tartuntatautilääkärin määräämä karanteeni on myös hallintopäätös, jota tulee lain mukaan tarkoin noudattaa.

Omaehtoinen karanteeni on puolestaan suositus ja tarkoittaa, että henkilö pysyy kotona tai majapaikassaan ja välttää lähikontaktia oman talouden ulkopuolisiin henkilöihin aina kun on mahdollista. Kun noudattaa omaehtoista karanteenia, suojaa muita tartunnalta.

Omaehtoista karanteenia kannattaa noudattaa, mikäli on tiedossa, että on ollut esim. tilaisuudessa tai matkalla, jossa on voinut tapahtua koronapositiiviselle henkilölle altistuminen.

Mitä jäljittäminen tarkoittaa?

Tartunnan jäljitystä tekevät sairaanhoitopiirin ja kunnan tartuntataudeista vastaavat virkasuhteiset lääkärit ja hoitajat yhteistyönä. Tällä hetkellä terveyskeskuksessa tehdään päivittäin jäljitystyötä. Liikkeelle lähdetään siitä, että tartunnan saanut nimeää ne henkilöt, joiden kanssa on ollut tekemisissä tiettyinä aikoina ennen ja jälkeen oireiden alun. Ensimmäiseksi kartoitetaan tartunnan saaneen henkilön liikkeitä eli käydään tarkasti läpi hänen elämänsä: missä hän on liikkunut, keitä tavannut, kuinka kauan ja miten hän on ollut näiden ihmisten kanssa tekemisissä. Työ voi ulottua myös maakuntarajojen yli ja vaatii paljon aikaa ja monia yhteydenottoja eri ihmisiin. Jäljittämisestä aiheutuvat testaukset sekä seurannat vaativat myös resursseja.

Jos henkilö todetaan positiiviseksi, asetetaan hänet eritykseen ja lähikontaktit määrätään tartuntatautilain mukaiseen karanteeniin. Heille tehdään eristämis- tai karanteenipäätös, jolla voi hakea Kelan tartuntatautipäivärahaa, joka korvaa ansionmenetyksen. Omaehtoinen karanteeni ei oikeuta Kelan korvauksiin.

Henkilöt, joita ei aseteta eristykseen tai karanteeniin, voivat jatkaa normaalia elämää. Yleensä altistuneen altistunut ei tartuta koronaa. Tänä aikana on kuitenkin hyvä huolehtia hyvästä hygieniakäyttäytymisestä, suojainten käytöstä sekä turvaväleistä.